

UCHWAŁA

Dnia 2 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

Protokolant starszy inspektor sądowy Mariusz Pogorzelski

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. W. S., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, na posiedzeniu w dniu 2 października 2024 r., wniosku prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej asesora Prokuratury Rejonowej w P. T. C. za czyn z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

na podstawie art. 135 § 5 w zw. z art. 174 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

uchwalił:

I. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej asesora Prokuratury Rejonowej w P. T. C. za to, że: w dniu 20 marca 2023 roku w P., jako funkcjonariusz publiczny, wykonując obowiązki asesora Prokuratury Rejonowej w P., przekroczył obowiązki służbowe w ten sposób, że wiedząc o tym, że upłynął okres 48 godzin zatrzymania J. A., bez dalszej podstawy prawnej pozbawił go wolności, a następnie w toku nadzorowanego postępowania przygotowawczego o sygn. [...], działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru:

- poświadczył nieprawdę w zarządzeniu o zwolnieniu zatrzymanego J. A.;
- nakłaniał funkcjonariusza Policji z Komisariatu Policji w P. S. G. do poświadczenia nieprawdy w postanowieniu o zatrzymaniu J. A.;

- nakłaniał funkcjonariusza Policji S. G. do pozbawienia wolności J. A.,

w ten sposób że po uzyskaniu o godz. 11:54 telefonicznej informacji od sędzi M. M., że wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania J. A. został złożony w dniu 20 marca 2023 r. roku o godz. 11:23, podczas gdy o godz. 11:00 miało 48 godzin od zatrzymania J. A., do godziny 12:30 nie wydał polecenia zwolnienia zatrzymanego, po czym sporządził około godz. 12:30 zarządzenie o zwolnieniu zatrzymanego J. A. poświadczając w nim nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, wpisując że został zwolniony o godz. 11:00, następnie nakłonił policjanta S. G., aby ten poświadczył nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne i w postanowieniu o zatrzymaniu J. A., poprzez wpisanie, że został zwolniony o godz. 11:00, a następnie nakłonił policjanta S. G., aby doprowadził J. A. do Sądu Rejonowego w P. na posiedzenie w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, czym pozbawiono wolności J. A. w dniu 20 marca 2023 roku od godz. 12:30 do godz. 13:15, przy czym działano na szkodę interesu publicznego i prywatnego J. A., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

II. na podstawie art. 98 § 2 k.p.k. odroczyć sporządzenie uzasadnienia uchwały;

III. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

r.g.
[M. T.]

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Okręgowej w K. wniósł o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej asesora Prokuratury Rejonowej [...] w P. T. C. za to, że:

w dniu 20 marca 2023 roku w P., jako funkcjonariusz publiczny, wykonując obowiązki asesora Prokuratury Rejonowej [...] w P., przekroczył obowiązki służbowe w ten sposób, że wiedząc o tym, że upłynął okres 48 godzin zatrzymania J. A., bez dalszej podstawy prawnej pozbawił go wolności, a następnie w toku nadzorowanego postępowania przygotowawczego o sygn. [...], działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru:

- poświadczył nieprawdę w zarządzeniu o zwolnieniu zatrzymanego J. A.;
- nakłaniał funkcjonariusza Policji z Komisariatu Policji [...] w P. S. G. do poświadczenia nieprawdy w postanowieniu o zatrzymaniu J. A.;
- nakłaniał funkcjonariusza Policji S. G. do pozbawienia wolności J. A.,

w ten sposób że po uzyskaniu o godz. 11:54 telefonicznej informacji od sędzi M. M., że wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania J. A. został złożony w dniu 20 marca 2023 r. roku o godz. 11:23, podczas gdy o godz. 11:00 miało 48 godzin od zatrzymania J. A., do godziny 12:30 nie wydał polecenia zwolnienia zatrzymanego, po czym sporządził około godz. 12:30 zarządzenie o zwolnieniu zatrzymanego J. A. poświadczając w nim nieprawdę, co do okoliczności mającej znaczenie prawne, wpisując że został zwolniony o godz. 11:00, następnie nakłonił policjanta S. G., aby ten poświadczył nieprawdę co do okoliczności mających znaczenie prawne i w postanowieniu o zatrzymaniu J. A. poprzez wpisanie, że został zwolniony o godz. 11:00, a następnie nakłonił policjanta S. G., aby doprowadził J. A. do Sądu Rejonowego [...] w P. na posiedzenie w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania, czym pozbawiono wolności J. A. w dniu 20 marca 2023 roku od godz. 12:30 do godz. 13:15, przy czym działano na szkodę interesu publicznego i prywatnego J. A., tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. i

art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.

W toku postępowania delibacyjnego objęty wnioskiem asesora wniosł o nieuwzględnienie wniosku Prokuratury Okręgowej w K. i wydanie uchwały odmawiającej udzielenia zezwolenia na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej.

W odpowiedzi na powyższe Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego wskazała, iż popiera wniosek Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K., wskazując, że materiał dowodowy dostatecznie wskazuje na popełnienie przez asesora T. C. przestępstwa opisanego we wniosku.

Sąd Najwyższy w ramach postępowania delibacyjnego ustalił następujące okoliczności stanu faktycznego.

Decyzją z dnia 3 sierpnia 2023 roku Prokurator Generalny mianował T. C. asesorem Prokuratury Rejonowej [...] w P., powierzając mu wykonywanie czynności prokuratorskich na okres jednego roku. Asesor T. C. nadzorował postępowanie prowadzone pod sygn. akt [...] przeciwko J. A., podejrzanemu o czyny z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. oraz o czyny z art. 190 § 1 k.k.

Powyższe śledztwo zostało powierzone Komisariatowi Policji [...] w P.

W dniu 18 marca 2023 roku funkcjonariusze z Komisariatu Policji [...] w P. o godz. 11:00 zatrzymali J. A. w związku z groźbami pozbawienia życia i zdrowia J. B., P. M. i M. K., tj. o czyny z art. 190 § 1 k.k. Protokół zatrzymania osoby J. A. został sporządzony w dniu 18 marca 2023 roku o godz. 11:50 przez młodszego aspiranta D. N. (protokół zatrzymania osoby, k. 153).

W dniu 20 marca 2023 około godz. 7:30 funkcjonariusze Policji st. sierż. S. G. oraz mł. asp. T. M. z i mł. asp. T1. M1. pobrali z PDOZ KP P. [...] J. A. i przywieźli go do budynku Prokuratury Rejonowej [...] w P. Następnie, o godz. 8:00 zatrzymanego J. A. doprowadzono do pokoju asesora T. C.

W godzinach od 10:05 do godz. 10:15 asesor T. C. wydał postanowienie o uzupełnieniu zarzutu J. A. oraz przesłuchał go w charakterze podejrzanego.

Po dokonaniu powyższych czynności asesor przystąpił do sporządzenia wniosku do Sądu Rejonowego [...] w P. o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania wobec J. A.

O godz. 10:20 asesor T. C. polecił policjantom, aby wraz z podejrzanym udali się do pomieszczenia dla zatrzymanych, znajdującego się w budynku, gdzie mieści się prokuratura, celem oczekiwania na posiedzenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania, które zostało wyznaczone na godz. 13.15.

Sporządzony przez asesora T. C. wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec J. A. został złożony do Sądu Rejonowego [...] o godz. 11:23.

Sędzia Sądu Rejonowego [...] w P. M. M., po wcześniejszym zaznajomieniu się z wnioskiem o tymczasowe aresztowanie podejrzanego, o godz. 11:54 wykonała połączenie telefoniczne na numer [...] należący do asesora T. C. Podczas rozmowy poinformowała asesora, że wniosek został złożony po upływie 48 godzin od zatrzymania podejrzanego J. A.. Asesor był zaskoczony powyższą informacją, wskazując, że funkcjonariusze Policji przekazali mu błędną informację co do godziny zatrzymania. Sędzia M. M. zapytała, czy prokuratura podtrzymuje wniosek o tymczasowe aresztowanie. Ustalono, że asesor T. C. skontaktuje się z przełożonymi i udzieli telefonicznie odpowiedzi (zeznania świadka M. M., zeznania świadka G. K., zeznania świadka B. M., zestawienie połączeń telefonicznych).

Asesor T. C. udał się do Zastępcy Prokuratora Rejonowego [...] B. M., którą poinformował o zaistniałej sytuacji. Uzgodniono, iż należy niezwłocznie zwolnić zatrzymanego, wręczyć mu wezwanie do stawienia na posiedzenie sądu w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania i jednocześnie podtrzymać złożony wniosek.

Asesor T. C. uzgodnił ze funkcjonariuszem Policji st. sierż. S. G., że uzyska on wezwanie do stawienia podejrzanego na posiedzenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania, sporządzone przez policjanta z Komisariatu Policji w P. asp. R. H..

O godz. 12:33:48 asesor T. C. sporządził zarządzenie o zwolnieniu J. A. zatrzymanego w dniu 18 marca o godz. 11:00, wskazując, że w dniu 20 marca 2023 o godz. 11:00 upłynął termin 48 godzin od momentu jego zatrzymania, a podejrzany nie został we wskazanym okresie formalnie przekazany do dyspozycji sądu.

Na podstawie powyższego zarządzenia funkcjonariusz Policji S. G. w protokole zatrzymania osoby J. A. wpisał, iż zatrzymanego zwolniono w dniu 20 marca 2023 o godz. 11:00.

O godz. 12:32 asesor T. C. przesłał na telefon służbowy sędzi M. M. wiadomość w formie MMS zawierającą zdjęcie protokołu zatrzymania, w którym to protokole poświadczył, iż datą i godziną zwolnienia podejrzanego jest 20 marca 2023 o godz. 11:00. Protokół ten nie zawierał dalszego zapisu w brzmieniu „egzemplarz protokołu załączony do akt głównych uzupełniony w dniu 22.03.2023 o dane zwolnienia zatrzymanego”.

Następnie asesor C. uzgodnił z funkcjonariuszem Policji S. G., iż doręczy on J. A. wezwanie do stawienia oraz przedłoży mu do podpisania zarządzenie o zwolnieniu zatrzymanego wydane przez asesora, z którego wynikało że zwolnienie nastąpiło 20 marca 2023 o godz. 11:00, jak również doprowadzi podejrzanego J. A. do Sądu Rejonowego [...], na posiedzenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania i będzie oczekiwał wraz z pozostałymi funkcjonariuszami na wynik tego postępowania.

Po zejściu do pomieszczenia dla zatrzymanych zdjęto kajdanki J. A., a funkcjonariusz Policji S. G. przedłożył mu do podpisania wezwanie do stawienia w Sądzie Rejonowym [...] w P. w dniu 20 marca 2023 o godz. 13:15. Odbiór wezwania J. A. potwierdził swoim podpisem. W czasie rozmowy S. G. poinformował dwóch pozostałych funkcjonariuszy, iż doszło do przekroczenia 48 godzin od zatrzymania podejrzanego.

Funkcjonariusz Policji S. G. zaniósł akta kontrolne sprawy do radiowozu, a następnie wraz z J. A. udali się pieszo do budynku sądu, natomiast pozostali funkcjonariusze Policji - T. M. i T1. M1. dotarli do Sądu Rejonowego [...] radiowozem.

Wchodząc do budynku Sądu Rejonowego [...] funkcjonariusz Policji S. G. poinformował, że realizuje doprowadzenie podejrzanego na posiedzenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania o godz. 13:15, po czym udał się na korytarz przed salę rozpraw.

O godz. 13:00 funkcjonariusz Policji S. G. wykonał telefon do funkcjonariuszy znajdujących się w radiowozie i poprosił ich o przyniesienie przed salę rozpraw dokumentów pozostawionych w radiowozie.

Okolo godziny 13:05 funkcjonariusz Policji S. G. przedłożył do podpisania J. A., wcześniej sporządzone przez asesora T. C. zarządzenie o zwolnieniu zatrzymanego. J. A. po zapoznaniu się z jego treścią oświadczył, że nie zgadza się godziną zwolnienia i odmówił podpisania pisma, po czym wstał i poinformował, że wychodzi z sądu. Funkcjonariusz Policji S. G., uniemożliwiając mu opuszczenie budynku sądu, zastępował mu drogę rozkładając szeroko ręce. W powyższym uczestniczył funkcjonariusz T. M., który wykonywał podobne czynności. Po chwili J. A. uspokoił się i oczekiwał na ławce przed salą rozpraw.

O godz. 13:15 rozpoczęto posiedzenie w sprawie o sygn. [...], której przewodniczyła SSR M. M.. Na posiedzeniu stawili się podejrzany J. A. wraz z obrońcą oraz asesor T. C. W czasie posiedzenia J. A. wyjaśnił, iż w Prokuraturze został poinformowany o zwolnieniu, jednakże został z niej bezpośrednio doprowadzony. Wskazał, że na posiedzenie nie przyszedł dobrowolnie i został doprowadzony przez funkcjonariusza Policji. W toku posiedzenia asesor T. C. oświadczył, że J. A. nie jest obecnie zatrzymany, funkcjonariusze Policji nie przyprowadzili go przymusowo, a w trakcie przeprowadzonego przez niego przesłuchania podejrzany został poinformowany, że spotkają się na posiedzeniu, którego godzinę i termin przekazano podejrzanemu. Po oświadczeniu J. A., że nie chce uczestniczyć w posiedzeniu, przewodnicząca SSR M. M. stwierdziła, iż o godz. 13:20 podejrzany opuścił budynek sądu.

Postanowieniem z dnia 20 marca 2023 roku, sygn. akt [...], Sąd Rejonowy [...] w P. nie uwzględnił wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania, z uwagi na przekroczenie 48 godzin od momentu zatrzymania podejrzanego.

Powyższy stan faktyczny za uprawdopodobniony Sąd Najwyższy ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania o sygn. akt [...] w postaci: decyzji Prokuratora Generalnego w przedmiocie mianowania asesora T. C., zarządzenia Prokuratora Rejonowego [...] w P. z dnia 29 lipca 2021 roku w sprawie czynności podziałów prokuratorów, kserokopii akt Sądu Rejonowego [...] w P. [...] Wydział Karny sprawy prowadzonej pod sygn. akt [...] w przedmiocie wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec J. A., danych informatycznych z systemu informatycznego prokuratury w zakresie dokumentów wytworzonych przez asesora T. C. w dniu 20 marca 2023 r., danych telekomunikacyjnych z połączeń telefonicznych, zarządzenia Nr 8/2022 o zmianie zarządzenia z dnia 29 lipca 2021 r. w sprawie podziału czynności prokuratorów, kserokopii akt głównych Prokuratury Rejonowej [...] w P. o sygn. [...], kserokopii akt podręcznych Prokuratury Rejonowej [...] w P., kserokopii akt głównych Prokuratury Rejonowej [...] w P. o sygn. [...], zapisu monitoringu sądowego z dnia 20 marca 2023 roku wraz z protokołem odtworzenia tego zapisu, zapisu monitoringu z budynku Prokuratury Rejonowej [...] w P. wraz z protokołem odtworzenia tego zapisu, kserokopii akt kontrolnych [...] i [...] Komisariatu Policji [...] w P., protokołów przesłuchań świadków: M. M., G. K., B. M., S. Z., A. W., M. I., T. M., T1. M1., R. H., J. A. oraz częściowo wiarygodne wyjaśnienia S. G.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek prokurator Prokuratury Okręgowej w K. w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej asesora Prokuratury Rejonowej [...] w P. T. C. zasługiwał na uwzględnienie. Weryfikacja materiału dowodowego, dokonana w kontekście dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia opisanego we wniosku czynu, prowadzi bowiem do przekonania, iż zaprezentowana przez wnioskodawcę wersja wydarzeń jest w uprawdopodobniona w stopniu wymaganym przez ustawodawcę.

Zgodnie z art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeśli w świetle zgromadzonego przez wnioskodawcę materiału dowodowego zachodzi dostatecznie uzasadnione

podejrzanie, że prokurator popełnił przestępstwo. Istotą postępowania delibacyjnego nie jest zatem dokonanie prawnokarnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego, czy to co do popełnienia przez prokuratora przestępstwa, czy choćby tylko co do zasadności wniesienia oskarżenia, lecz weryfikacja, czy zgromadzone w toku śledztwa dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie, że prokurator ten popełnił przestępstwo, w kontekście art. 313 § 1 k.p.k., a zatem czy uprawnione może być przedstawienie mu zarzutu. Postępowanie o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest wyłącznie postępowaniem incydentalnym w ramach toczącego się postępowania przygotowawczego (lub sądowego, w sprawach, w których wniosek złożył oskarżyciel prywatny lub subsydiarny), a sąd dyscyplinarny nie musi mieć pewności, że przestępstwo zarzucane we wniosku faktycznie zostało przez prokuratora popełnione. Sąd dyscyplinarny nie czyni bowiem ustaleń w zakresie winy, gdyż ta może być bowiem ustalona jedynie przez sąd powszechny w postępowaniu karnym (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 1 października 2015 r., SNO 57/15, LEX nr 1816579).

W niniejszej sprawie prokurator Prokuratury Okręgowej w K. postulowała o wyrażenie zgody na pociągnięcie objętego wnioskiem asesora prokuratorskiego do odpowiedzialności karnej w związku z jego zachowaniem pozostającym *stricto* w sferze pełnionych przez niego czynności, tj. w związku z nadzorowanym postępowaniem przygotowawczym o sygn. [...], a sprowadzającym się do pozbawienia wolności J. A. bez podstawy prawnej, tj. mimo wiedzy o upływie 48 godzin od momentu jego zatrzymania, a następnie poświadczenia nieprawdy w zarządzeniu o zwolnieniu zatrzymanego, nakłaniania funkcjonariusza Policji do poświadczenia nieprawdy w postanowieniu o zatrzymaniu oraz nakłaniania funkcjonariusza Policji do pozbawienia wolności J. A.. W powyższym zachowaniu autor wniosku upatrywał realizacji znamion przestępstw opisanych w art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k., uzasadniających uchylenie immunitetu formalnego, którym objęty jest asesor prokuratorski T. C..

Niewątpliwie objęty wnioskiem asesor - tak w chwili popełnienia czynu wskazanego we wniosku prokuratora, jak i obecnie - pozostaje funkcjonariuszem publicznym w rozumieniu art. 231 k.k., który z racji swoich szczególnych cech może

dopuszczyć się przestępstwa urzędniczego. Przedmiotem ochrony przestępstwa z art. 231 k.k. jest jakiegokolwiek dobro prawne, bez względu na to, czy należy ono do sfery prywatnej, czy sfery publicznej. Przepis ten bezpośrednio chroni prawidłowe funkcjonowanie instytucji państwowej i związany z tym autorytet władzy publicznej. W typie tego czynu zabronionego czynnością wykonawczą jest działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w ściśle określony sposób, a mianowicie przez przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. Sprawcą przestępstwa stypizowanego w art. 231 k.k. może być tylko osoba będąca funkcjonariuszem publicznym, musi ona obejmować swoją świadomością fakt przysługujących jej kompetencji oraz ich zakres, fakt aktualizacji obowiązku lub uprawnienia z kompetencji tych wynikającego oraz fakt działania na szkodę interesu publicznego lub prywatnego przez przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków. Dla bytu przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. konieczne jest wykazanie, że pomimo świadomości wskazanych wyżej okoliczności funkcjonariusz publiczny chce przekroczyć uprawnienia lub nie dopełnić obowiązków, albo na to się godzi (zob. uchwała Sądu Najwyższego uchwała z dnia 17 stycznia 2008 r., sygn. SNO 87/07).

Przedmiotem ochrony art. 189 § 1 k.k. jest z kolei tzw. wolność lokomocyjna, tj. wolność zmiany miejsca przebywania człowieka stosownie do jego woli. Chroniona jest zarówno aktualna, jak i potencjalna wola zmiany miejsca przebywania. Pozbawienie wolności musi być bezprawne, a zatem nie stanowi przestępstwa pozbawienie wolności dokonane w ramach kontratypu działania w ramach szczególnych uprawnień lub obowiązków służbowych (np. wykonanie kary pozbawienia wolności, tymczasowego aresztowania, zatrzymania, wykonania środka zabezpieczającego o charakterze izolacyjnym, czy też przymusowego leczenia). Jeśli funkcjonariusz publiczny, przekraczając swe uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu prywatnego w ten sposób, iż pozbawia wolności pokrzywdzonego, to zasadne jest stosowanie kumulatywnej kwalifikacji z art. 231 § 1 w zb. z art. 189 k.k.

Rodzajowym przedmiotem ochrony przepisu art. 271 k.k. jest natomiast wiarygodność dokumentów. Pośrednio przepis ten chroni także prawidłowe funkcjonowanie organów wymiaru sprawiedliwości, a także innych organów władzy

publicznej prowadzących postępowania dowodowe. Dokument, o którym mowa w powyższym artykule, musi nie tylko odpowiadać cechom wymienionym w art. 115 § 14 k.k., lecz ponadto musi zawierać w swej treści poświadczenie, któremu przysługuje cecha zaufania publicznego, a w związku z tym domniemanie prawdziwości. Czynnością sprawczą czynu zabronionego z art. 271 k.k. jest "poświadczenie nieprawdy". Poświadczenie nieprawdy może polegać na potwierdzeniu okoliczności, które nie miały miejsca, lub też ich przeinaczeniu albo zatajeniu. W kontekście znamion przestępstwa z art. 271 § 1 k.k. istotne jest jednak, aby były to okoliczności, które wywołują lub mogą wywołać skutki z punktu widzenia obowiązujących w czasie poświadczenia przepisów jakiegokolwiek dziedziny prawa.

Przechodząc do merytorycznej oceny wniosku - mając jednocześnie w polu widzenia uprzednio poczynione rozważania - wskazać należy, iż w ocenie Sądu Najwyższego analiza przedłożonego wraz z wnioskiem materiału dowodowego dostatecznie uzasadnia podejrzenie, że swym działaniem asesor wypełnił znamiona czynu opisanego we wniosku.

Zgromadzona w niniejszej sprawie warstwa dowodowa wskazuje bowiem w wymaganym przez ustawodawcę stopniu, iż objęty wnioskiem asesor, będący funkcjonariuszem publicznym, przekroczył swoje uprawnienia i – mimo wiedzy o upływie maksymalnego terminu określonego ustawą i zmaterializowaniu się przesłanki nakładającej obowiązek zwolnienia zatrzymanego – swym zachowaniem doprowadził do zatrzymania J. A. na czas powyżej 48 godzin i poprzez przymuszenie go poprzez doprowadzenie na posiedzenie sądu oraz uniemożliwienie opuszczenia budynku sądu wbrew jego woli - wskutek nakłonienia funkcjonariusza Policji - bezprawnego pozbawienia go wolności. Weryfikacja warstwy dowodowej wskazuje przy tym na dostatecznie uprawdopodobnione, że asesor T. C. poświadczył nieprawdę w zarządzeniu o zwolnieniu zatrzymanego, jak również nakłaniał funkcjonariusza Policji z Komisariatu Policji [...] w P. S. G. do poświadczenia nieprawdy w postanowieniu o zatrzymaniu J. A.

Jak wynika z protokołu zatrzymania J. A. został zatrzymany w dniu 18 marca 2023 o godz. 11:00, natomiast wniosek o zastosowanie wobec niego

tymczasowego aresztowania został złożony do Sądu Rejonowego [...] w dniu 20 marca 2023 r. o godz. 11:23, a zatem po upływie 48 h od momentu jego zatrzymania. Jakkolwiek nawet błędne odczytanie godziny zatrzymania i spowodowane powyższą nieprawidłowością spóźnione złożenie wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania - na które to okoliczności powoływał się objęty wnioskiem asesor - co do zasady winno być ewentualnie rozpatrywane nie na forum postępowania karnego, lecz w postępowaniu dyscyplinarnym jako oczywista i rażąca obraza prawa, to w niniejszej sprawie nie sposób zgodzić się z twierdzeniem objętego wnioskiem asesora, że jego zachowania sprowadzało się do działania na skutek omyłki. Obrany bowiem przez niego sposób „konwalidowania”, a zasadniczo próby zakamuflowania skutków w zakresie przekroczenia ustawowego terminu zatrzymania i zwolnienia zatrzymanego oraz podjęte w tym zakresie przez niego czynności, niewątpliwie natomiast nie pozwalają na uznanie, iż stanowiły wynik błędu, dając natomiast – wręcz przeciwnie - podstawy do wyrażenia zgody na pociągnięcie asesora do odpowiedzialności karnej.

Wskazać należy, iż dowody w postaci: zapisu monitoringu sądowego i protokołu odtworzenia tego zapisu, zapisu monitoringu z budynku Prokuratury Rejonowej [...] w P. i protokołu odtworzenia tego zapisu, danych telekomunikacyjnych z telefonów, danych informatycznych z systemu informatycznego prokuratury w zakresie dokumentów wytworzonych przez asesora T. C. w dniu 20 marca 2023 r., zestawienie wykonanych w tym dniu połączeń telefonicznych oraz zeznania świadków (w szczególności zeznania SSR M. M.), wskazują bowiem w dostatecznie uprawdopodobnionym stopniu, że w wydanym przez asesora T. C. zarządzeniu o zwolnieniu zatrzymanego oraz postanowieniu o zatrzymaniu wypełnionym w części dotyczącej zwolnienia zatrzymanego przez S. G., wskazano niezgodną z rzeczywistością godzinę zwolnienia zatrzymanego J. A., co wskazuje na poświadczenie przez funkcjonariusza publicznego nieprawdy co do okoliczności mającej znaczenie prawne, jak również na bezprawne pozbawienie wolności J. A., mimo posiadanej przez asesora wiedzy o upływie 48 godzin od jego zatrzymania.

Z zeznań świadka M. M. wynika bowiem, że o godz. 11:54 wykonała połączenie telefoniczne do asesora T. C. i poinformowała go, iż o godz. 11:00

upłynął okres 48 godzin zatrzymania podejrzanego, którym to faktem asesor był zaskoczony, tłumacząc przy tym, że funkcjonariusze Policji przekazali mu błędną informację co do godziny zatrzymania. Na podstawie powyższych zeznań i przebiegu rozmowy SSR M. M. z asesorem oraz godziny rozpoczęcia przez niego pracy nad plikiem zawierającym zarządzenie o zwolnieniu uzasadnione jest zatem przypuszczenie, że J. A. w momencie rozmowy telefonicznej nadal pozostawał zatrzymany i nie zostało wydane zarządzenie o jego zwolnieniu. Nadto, zeznania sędzi M. M. (jak również korelująca z powyższymi analiza połączeń telefonicznych) wskazują, że o godz. 12:05 asesor zadzwonił do niej informując, że prokuratura podtrzymuje wniosek o tymczasowe aresztowanie, twierdząc jednocześnie, że podejrzanym został zwolniony. Dostatecznie uprawdopodobnione jest tym samym przypuszczenie, że zwolnienie J. A. musiało nastąpić pomiędzy godz. 11.54, a godz. 12.05, przy czym do czasu posiedzenia w przedmiocie wniosku o tymczasowe aresztowanie, tj. do godz. 13:15, nie wpłynął nakaz jego zwolnienia. Zeznania świadka M. M. korespondują przy tym z pozostałymi dowodami, w tym z danymi systemu informatycznego Prokuratury Okręgowej w P., z których to jednoznacznie wynika, że o godz. 12:33:48, a zatem już po rozmowie z sędzią SSR M. M., asesor T. C. rozpoczął, na komputerze służbowym, pracę nad dokumentem o nazwie „[...]”, który to dokument ujawniono w aktach nadzorowanej przez niego sprawy na k. 115 pod nazwą „zarządzenie o zwolnieniu zatrzymanego”. Treść powyższego dokumentu wskazuje natomiast, że asesor T. C., działając na podstawie art. 248 § 1 k.p.k., zarządził zwolnienie J. A., wskazując nieprawdziwą zatem datę zatrzymania, tj. 18 marca 2023 roku o godz. 11:00, uzasadniając swą decyzję tym, że 20 marca 2023 roku o godz. 11:00 upłynął termin 48 godzin od momentu zatrzymania oraz brakiem formalnego przekazania podejrzanego w tym czasie do dyspozycji sądu. Jednocześnie, w powyższym zarządzeniu nie wskazano godziny zwolnienia, a naniesiono odrębny zapis, że z oświadczenia funkcjonariuszy Policji zwalniających podejrzanego wynika, iż odmówił on podpisania się pod tym egzemplarzem jako potwierdzenia odebrania dokumentu, mimo że zarządzenie otrzymał.

Wskazać również należy na zapisy monitoringu w Prokuraturze Okręgowej w P., z którego wynika, że J. A. przebywał w pomieszczeniu dla osób konwojowanych

od godz. 10:26 do godz. 12:36, będąc tym samym bezprawnie pozbawionym wolności od godziny 11:00. Analiza zapisu monitoringu sądowego potwierdza przy tym, że stan bezprawnego zatrzymania trwał do momentu wywołania posiedzenia sądowego o godz. 13:15. Trafnie przy tym wskazał Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, iż asesora objęty wnioskiem, mimo podnoszonych twierdzeń o przekonaniu, iż J. A. został zwolniony, nie sprostował wniosku o zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania poprzez wskazanie, że został już zwolniony.

W postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej winno się podejmować czynności w sposób dwuetapowy. W pierwszej kolejności należy ocenić dowody i dokonać ich analizy prawnej, celem weryfikacji czy istnieje dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, a po powyższej - pozytywnej - weryfikacji kolejnym obowiązkiem jest dokonanie analizy, czy stopień szkodliwości czynu zabronionego jest wyższy niż znikomy.

Mając na uwadze powyższe, a zatem zważając na przesłanki określone w art. 115 § 2 k.k., brak jest natomiast podstaw do przyjęcia znikomego stopnia społecznej szkodliwości. Wiarygodność dokumentów, jak również zaufanie obywateli do prawdziwości dokumentów, prawidłowość działania prokuratury, bezpieczeństwo obrotu prawnego, powaga i autorytet oraz zaufanie obywateli do powyższej instytucji, a przede wszystkim wolność w rozumieniu możliwości swobodnego poruszania się i przemieszczania, stanowią bowiem taki rodzaj i charakter dobra, którego naruszenie nie może być uznane za społecznie szkodliwe w stopniu znikomym.

Podkreślenia nadto wymaga, iż ostateczny opis czynu i jego kwalifikacja prawna, w przypadku wniesienia przez oskarżyciela skargi do sądu, będzie ewentualną decyzją sądu orzekającego co do winy. Do podjęcia decyzji o wyrażeniu zgody na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wystarczające jest natomiast dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Zauważyć jednocześnie należy, iż w ramach postępowania przed sądem powszechnym konieczne będzie ustalenie zamiaru prokuratora w ramach opisanego zdarzenia. Niewykluczone bowiem, że po przeprowadzeniu wyczerpującego postępowania dowodowego okaże się, że prokuratorowi można przypisać jedynie przestępstwo niemyślne z art 231 § 3 k.k. lub zachodzi okoliczność wyłączająca winę z art. 30 k.k. Powyższe będzie natomiast możliwe dopiero po kompleksowym rozważeniu dowodów bezpośrednio przeprowadzonych przez sąd karny.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji uchwały, obciążając kosztami postępowania Skarb Państwa.

[M. T.

r.g.